

R 161/13

~~Stg. GEHEIM~~

26 OKT. 2001

Aan Zijne Excellentie de
Minister-President
Plein 1813 no. 4
te
'S-GRAVENHAGE

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

Onderwerp:

Opinie CPN-leiding met Nr 760.846
betrekking tot het aftre-
den van Chroestsjow.

's-Gravenhage.

23 okt. 1964

Stadhoudersplantsoen 25

Bijlage(n): 1

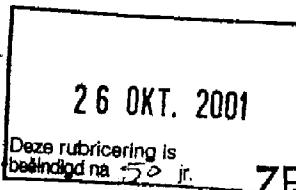
~~ZEER GEHEIM~~

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie een
rapport aan te bieden betreffende: Opinie CPN-
leiding met betrekking tot het aftreden van
Chroestsjow.

HET HOOFD VAN DE DIENST

Mr. J.S. Sinninghe Damsté
~~ZEER GEHEIM~~

Stg. GEHEIM

Ex. nr. 2

Behoort bij schrijven no. 760.846

~~ZEER GEHEIM~~

Dit exemplaar bestaat uit 2 blz.

OPINIE CPN-LEIDING MET BETREKKING TOT HET
AFTREDEN VAN CHROESTSJOW

Kort nadat het aftreden van Chroestsjow was bekend gemaakt, werd in de kring van de hoogste leiding der CPN als volgt over de achtergronden van deze gebeurtenis geoordeeld.

Chroestsjow, zo werd gesteld, had zich in de regel weinig bekommerd om ideologische beginselen en een in hoofdzaak pragmatische politiek gevoerd. Hij had daarbij het "enge" belang van de Sowjet-Unie laten prevaleren boven het gemeenschappelijke politieke belang van de communistische wereld. Met name zou hij onvoldoende rekening hebben gehouden met de belangen van de communistische partijen in het Westen. Men had Chroestsjow als politicus veelal te hoog aangeslagen, aldus werd in bedoelde CPN-kring betoogd. Hij was echter veeleer een sluwe tacticus, die zich uiteindelijk toch niet kon meten met figuren als Brezjnew en Kosygin. Als kwalijke noot werd daarbij aangetekend, dat hij zich te vaak door zijn gevoelens liet meeslepen.

De oorzaak van de val van de Sowjet-leider werd gezocht in zijn autocratisch optreden. Chroestsjow had herhaaldelijk de principes geschonden van het collectieve leiderschap, dat na de dood van Stalin was hersteld. Dat lag in zijn aard: hij was te beweeglijk, te emotioneel en te impulsief om zich aan de regels van zulk een collectief leiderschap te kunnen houden. Ook in de meest belangrijke zaken had hij zich soms aan het overleg met de aangewezen colleges onttrokken en was hij eigenmachtig opgetreden zoals 1) in het conflict met Peking, 2) in de sfeer van de relaties met Joegoslavië - bijvoorbeeld zou zijn ontmoeting met Tito in Leningrad enkele maanden geleden niet door het politiek bureau van de CPSU zijn geautoriseerd - en 3) in zijn politiek ten aanzien van West-Duitsland.

Dit laatste punt, zo werd gesteld, was mogelijk één van de directe aanleidingen tot de uitschakeling van Chroestsjow geweest.

~~ZEER GEHEIM~~

Stg. GEHEIM

Ex. nr. 2

Behoort bij schrijven no. 760.846

26 OKT. 2001
Deze rubricering is
beëindigd na 52 jr.

~~ZEER GEHEIM~~

Dit exemplaar bestaat uit 2 blz.

De wijze waarop hij de Westduitse regering had benaderd - met inschakeling van zijn schoonzoon Adzjoebei - had in de hoogste leiding van de Sowjet-Unie onbehagen gewekt. Men vreesde, dat daardoor de positie van de Sowjet-Unie was geschaad. Toen Minister Seebohm dan ook recentelijk in een rede sprak over het herstel van de Duitse grenzen, was dit ook in verband gebracht met de Oder-Neisse kwestie en waren verschillende leden van het politiek bureau tot de overtuiging gekomen, dat de brutaliteit van Seebohm het gevolg moest zijn van de persoonlijke politiek van Chroestsjow. Deze was als gevolg hiervan uiterst zwak komen te staan.

Met betrekking tot de afzetting van Chroestsjow werd in bedoelde CPN-kring, die kort tevoren contact had gehad met G. Pothoven, correspondent van "De Waarheid" te Moskou, nog gesteld dat Soeslow het politiek bureau van de CPSU (op 12 oktober?) een rapport over het falen van Chroestsjow had gepresenteerd, terwijl deze zelf afwezig was. Tijdens een tweede zitting van het politiek bureau (op 13 oktober) was Chroestsjow wel aanwezig geweest en had hij vergeefs getracht zijn beleid te verdedigen. Bij een daarop volgende stemming zou hij alleen gestaan hebben.

Op de zitting van het Centraal Comité van de CPSU (op 14 oktober) zou hij verslagen zijn met een meerderheid van ruim 200 tegen 100.

Tenslotte werd opgemerkt, dat niet de algemene lijn van Chroestsjows politiek was veroordeeld, maar wel diens persoonlijk optreden.

Chroestsjow zou ook na zijn afzetting nog lid van het Centraal Comité zijn gebleven.

23 oktober 1964.

~~ZEER GEHEIM~~